

VZDELÁVANIE

FRODOVA CESTA

Kapitola XXXIX.

Neposlušné žumpy

Milí mladí priatelia,

na mojich cestách Slovenskom zažívam čudné javy, ktoré len veľmi ťažko uvidíte v iných vyspelých krajinách Európy. Javy, ktoré svedčia o tom, aký vzťah majú ľudia ku krajine, v ktorej žijú.

Nikde inde nevidíte „zem nikoho“ zarastenú burinou, obspanú komunálnym odpadom, močovku tečúcu do potoka, dokmášané stromy v obciach, vydupané chodníkové skratky po obecných trávnikoch, rozbité a úmyselne zapálené nádoby na separovaný zber odpadu... A tiež nevidíte ani to, aby niekto s prichádzajúcou nocou alebo uprostred nej vypúšťal obsah svojej žumpy do miestneho potoka.

Myslím si, že stav životného prostredia u nás, by mohol byť minimálne o jeden stupeň lepší, keď by ľudia nekonali v osobnom, ale vo verejnom záujme. Konanie vo verejnom záujme však vyžaduje, aby si ľudia uvedomili, že svet nekončí bráničkou vlastného domu, vchodom do svojej bytovky. Za nimi sa totiž nenachádza „krajina nikoho“, ale naša krajina – teda moja, vaša, našich susedov, kolegov v práci, spolužiakov, bratrancov a sesterníc, známych aj neznámych..., krajina, ktorej vizuálnu podobu, kvalitu medziľudských vzťahov a aj to, čo si o nás myslia zahraniční návštevníci, formuje každý z nás.

Lepšie životné prostredie a kvalitnejšie medziľudské vzťahy sa nedajú dosiahnuť ani tými najlepšimi zákonmi, vyhláškami, nariadeniami, všeobecno-záväznými predpismi, pokiaľ sa ľudia nezačnú riadiť dobrou vôľou (to čo nechceme, aby robili iní nám, nerobme my im).

Vždy, keď uvidíme vandalo ničieť strom, fajčiara ignorovať zákaz fajčenia, starostu porušovať vlastné predpisy, občana ignorovať vyhlásený separovaný zber, družstvo myliace si vodný tok so stokou... a otočím sa radšej chrbtom, než by sme mali zasiahnuť, otáčame sa chrbtom k slušnejšej a zdravšej krajine, ku krajine, v ktorej by si naše deti želali žiť. Ak ju totiž nenájdu doma, nájdu si ju na mape sveta.

Vaše listy, kresby, fotografie očakávam na adrese: ENVIROMAGAZÍN, „Frodova cesta“, Tajovského 28, P. O. Box 252, 975 90 Banská Bystrica

Obálku označte: „Prísne tajné! Len pre Froda“. Najšikovnejších Frodových pomocníkov čakajú knižné odmeny.

Váš Frodo

Žumpa verus septik

Z pohľadu zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon) je potrebné upozorniť na fakt, že žumpa nie je vodná stavba, a teda sa na ňu nevzťahuje režim vodného zákona. Septik je vodná stavba a jej povolenie a prevádzka sa riadi ustanoveniami zákona o vodách.

Žumpa je zariadenie na zachytávanie odpadových vôd a osobitných vôd bez ich ďalšieho vypúšťania do povrchových alebo podzemných vôd. Vody zo žump sa odvádzajú na likvidáciu do vhodných zariadení, napr. do čistiareň odpadových vôd (ČOV). Platí podmienka, že žumpa musí byť nepriepustná – vodotesná. Na žumpu sa vydáva stavebné povolenie podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) spolu s povolením stavby, z ktorej bude zachytávať odpadové vody. V prípade, že stavba už existuje a žumpa sa bude budovať dodatočne, nemusí sa na

Ilustračné foto: internet

stavbu samostatnej žumpy vybavovať stavebné povolenie, ale postačuje ohlásenie drobnej stavby stavebnému úradu, t. j. obci podľa § 57 stavebného zákona.

Žumpy sú bezodtokové nádrže s odporúčanou časovou lehotou vyvážania menšou než 1 x za 20 dní, pričom sa obvykle uvažuje s dennou produkciou odpadových vôd 120

zdrojov. Do žumpy nie je možné zvievať dažďové vody. Pôdorys žumpy je obvykle obdĺžnikový, prípadne kruhový. Steny a dno musia byť vodotesné, dno so sklonom najmenej 2 % k najhlbšiemu miestu musí byť vybavené čerpacou jamkou. Strop musí byť nepriepustný a vo výške najmenej 0,3 m nad maximálnou hladinou. Vstup do žumpy sa umiestňuje nad čerpacou jamkou v blízkosti vtokového potrubia. Obvykle sa rieši otvorom s rozmermi najmenej 600 x 600 mm a je krytý poklopom (liatina, plast a pod.). Priestor žumpy musí byť odvetraný pripojenou vnútornou kanalizáciou alebo samostatným vetracím potrubím vyvedeným až nad strechu budovy. Výhodnosť inštalácie žumpy je v súčasnej dobe veľmi obmedzená a diskutabilná. Využitie je výhodné len u objektov, ktoré nie sú vybavené vodovodom alebo len k zhromažďovaniu fekálneho odpadu (suché záchody) v miestach, kde nie je vhodný recipient. Pred inštaláciou žumpy slúžiacej k dočasnému zhromažďovaniu odpadových vôd je potrebné vždy zvážiť ekonomiku prevádzky a užívateľské pohodlie. Tieto požiadavky žumpy v súčasnej dobe nemôže splniť.

Septik je zariadenie na čistenie odpadových vôd, z ktorého sú vody následne vypúšťané do povrchových alebo podzemných vôd. Ide o vodnú stavbu v zmysle vodného zákona, ktorá musí mať okrem stavebného a kolaudačného rozhodnutia aj povolenie na nakladanie s vodami, t. j. na vypúšťanie odpadových vôd do povrchových alebo podzemných vôd. Tieto povolenia vydáva orgán štátnej vodnej správy – obvodný úrad životného prostredia. Treba však upozorniť, že v súčasnej dobe je veľmi málo takýchto zariadení „legálne“ v prevádzke, nakoľko účinnosť čistenia či už v prostom alebo biologickom septiku je veľmi nízka a vypúšťané odpadové vody nedosahujú kvalitatívne ciele stanovené nariadením vlády SR č. 491/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Septiky sú prietokové, zakryté nádrže umiestnené v zemi, slúžiace k osedimentovaniu splaškov. Priestor nádrže je rozdelený prepaškami na dve až tri postupne pretékané komory, v ktorých sa zhromažďuje usadzujúci sa a postupne vyhnívajúci kal. Zdržanie v septiku by malo byť minimálne 5 dní, aby bol dosiahnutý účinok čistenia min. 20 %. Voda vytekajúca zo septiku silno zapácha a nie je možné jej vypúšťanie bez ďalšieho stupňa čistenia. Účinnosť čistenia septikov pri obytných budovách je možné zvýšiť segregáciou odpadových vôd, čo znamená, že fekálie sa zhromažďujú v bezodtokovej žumpke (hlavne pri použití suchých záchodov) a ostatné odpadové vody z

Domová čistiareň odpadových vôd. V súčasnosti, keď sa kladie dôraz na šetrenie nielen financií, ale aj životného prostredia, sú domáce čistiarene odpadovej vody (ČOV) dobrou voľbou. Šetria nielen prevádzkové náklady, ale takto vyčistená voda má svoje ďalšie využitie v domácnosti, napr. pri zavlažovaní záhrad, skleníkov a pod. (zdroj: internet)

litrov/osobu a deň. Tak vychádza potrebná veľkosť žumpy pre 5 osôb: jeden rodinný dom = 12,5 m³. Umiestnenie žumpy na pozemku je potrebné voliť tak, aby k nej bol umožnený prístup pre fekálny automobil a aby boli dodržané minimálne, normou stanovené vzdialenosti žumpy od budov a vodných

obydlia sú vedené priamo do septiku. Zníženie privádzaného znečistenia sa odhaduje asi na 40 %. Účelné je tiež zavedenie odpadu z WC do prvej komory septiku, odtiaľ vedie len prepad (chránený pred únikom plávajúceho kalu normou stenou) do druhej komory, kam sú zavedené tiež ostatné

odpadové vody. Odpad z tohto septiku má tak lepšiu kvalitu ako odpad zo septiku obvyklého vyhotovenia, lebo hlavné hnilobné procesy s produkciou plynu prebiehajú prevažne v prvej komore a nenarušujú tak procesy v ďalšej časti septiku. Septik je stavebne a prevádzkovo nenáročný čistiaci objekt. Strop septiku musí byť vždy zakrytý pevným vekom (monolitným alebo prefabrikovaným materiálom) a vnútorný priestor odvetraný rovnakým spôsobom ako u žumpy. Do každej komory musí byť umožnený prístup pre vyberanie usadeného kalu. Jeho malou výhodou je, že nevyžaduje predčistenie splaškov (lapače piesku, hrablice) a nepotrebuje k prevádzke elektrickú energiu. Spolahlivé fungovanie septiku vyžaduje minimálne úsilie – pravidelné vyberanie kalu. Avšak práve preto, že sú starosti s prevádzkou septiku minimálne, nie je často i celé roky udržiavaný, čím naopak znečistenie životného prostredia zvyšuje. Jeho zásadnou nevýhodou je, že predčistenú vodu zo septiku nie je možné vypúšťať do recipientu alebo podlažia, čím sa zmysel jeho využitia stráca. Využitie septikových je vhodné u väčších čističiek odpadových vôd, kde slúžia ako prvý stupeň čistenia.

Septik + filter

Za septik sa obvykle zaraďuje pieskový alebo iný filter na dočistenie, čím sa účinnosť čistenia podstatne zvyšuje. Výhodou tohto systému je, že nepotrebuje pripojenie elektrickej energie. U malých rekreačných objektov s nízkym látkovým zaťažením väčšinou účinnosť čistenia postačuje. U trvale obývaných objektov dochádza často k úniku hrubých nečistôt do zemného filtra, ktorý potom rýchlo stráca prietoknosť, tým aj účinnosť a keďže čistenie filtra nie je obvykle reálne, je potrebné ho často kompletne vymieňať. Tento systém je obtiažne realizovať v rovinatom teréne, lebo k filtru je potrebné klesnúť s odtokom vody o min. 0,8 m. Filter musí byť vodotesný a musí mať plochu min. 5 m² na osobu. Pokiaľ zhráme náklady na septik a zemný filter, dostaneme sa na cenu cez 1 800 eur, čo je cena blízka lacnejšej domovej čističky odpadových vôd. Výhoda úspory elektrickej energie je pri tom prekonaná nevýhodou väčších nárokov na plochu, málo hygienickým prostredím a nedostatočným užívateľským pohodlím.

V dnešnej dobe už žiaden orgán štátnej vodnej správy

v súčinnosti s dotknutými orgánmi štátnej správy, ako aj správca toku, do ktorého sa bude vypúšťať, stavbu septiku nepovolí.

V prípade žumpy si treba uvedomiť aj to, že žumpy sa budujú hlavne pri objektoch a budovách s menším počtom obyvateľov, nakoľko sa to odrazí v jej objeme a potrebe častého vyvážania.

Obidve stavby sa v zásade budujú ako železobetónové vodotesné objekty (v prípade septikových aj s normými stenami) a vyžadujú pomerne veľké stavebné náklady v porovnaní s iným spôsobom likvidácie odpadových vôd. V prípade žumpy treba k investičným nákladom pripočítať aj permanentné náklady na vývoz a likvidáciu vo vhodnom zariadení.

Najvýhodnejším riešením, plne korešpondujúcim s legislatívou v oblasti životného prostredia, je budovanie vyhovujúcich čistiarní odpadových vôd (ČOV), prípadne malých ČOV, kde v dnešnej dobe pôsobí viacero spoločností a ich cenová dostupnosť a prevádzkové náklady sú nižšie ako napríklad náklady na prevádzku žumpy.

EKOINFO

ProEnviro 2010/2011

VI. ročník súťaže o najlepší environmentálny projekt zrealizovaný školou

Termín uzávierky: 29. apríl 2011

Usporiadateľ: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Organizátor: Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP), Centrum environmentálnej výchovy a vzdelávania (CEVV)

Poslanie súťaže

Hlavným cieľom tohto ročníka súťaže je propagácia projektov a aktivít škôl zrealizovaných v oblasti životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja. Vecne a mediálne oceniť aktívnu účasť žiakov a zamestnancov škôl na riešení environmentálnych problémov komunity a regiónu. Vyzdvihnúť spoluprácu, výchovné a environmentálne výstupy školských projektov.

Organizácia súťaže

Do súťaže môže škola prihlásiť environmentálny projekt zrealizovaný a ukončený do termínu uzávierky súťaže, nie však starší ako dva roky. Vyplnený prihlasovací formulár projektu je potrebné zaslať poštou alebo elektronicky na adresu Slovenskej agentúry životného prostredia najneskôr do 29. apríla 2011 (rozhodujúci je dátum na poštovej pečiatke alebo v hlavičke e-mailu). Prihlásené môžu byť len

projekty, ktoré neboli finančne ocenené v rámci predchádzajúcich ročníkov tejto súťaže.

Súťažné kategórie: 1. materské školy, 2. základné školy, 3. stredné školy

Podmienky súťaže

Obsahové zameranie: Projekt môže byť zameraný na ochranu a tvorbu životného prostredia, trvalo udržateľný rozvoj, environmentálnu a regionálnu výchovu, ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva. Projekty sa budú posudzovať z odborného a výchovného hľadiska. Dôraz sa bude kladať na environmentálne a výchovné výstupy projektu.

Formálna stránka: Z hľadiska objektívneho posúdenia je dôležité aj formálne spracovanie projektov. Projekty bez riadne vyplnených údajov alebo doručené po termíne

ne uzávierky nebudú zaradené do súťaže! Každá škola môže prihlásiť maximálne tri projekty. Zaslané projekty nesmú byť staršie ako dva roky, a tiež finančne ocenené v rámci predchádzajúcich ročníkov tejto súťaže. SAŽP si vyhradzuje právo kontroly informácií deklarovaných v príloškách formuláru.

Kritériá hodnotenia: Odborná porota bude prihlásené projekty posudzovať podľa nasledujúcich kritérií: environmentálne a výchovné výstupy, originalita, spolupráca, udržateľnosť, formálne spracovanie.

Ceny

Po uzavretí súťaže budú na základe odborného posudku v každej súťažnej kategórii udelené tri ceny bez poradí. Ocenené školy získajú diplom, balíček metodických materiálov, športové a knižné ceny. Prezentácia najlepších projektov bude zabezpečená formou reportáží uverejnených v Enviromagazine a ďalších printových médiách.

Kontaktná adresa: Slovenská agentúra životného prostredia, Centrum environmentálnej výchovy a vzdelávania, „ProEnviro“, Tajovského 28, 975 90 Banská Bystrica e-mail: lucia.savoltova@sazp.sk

Bulletin Ľudia pre krajinu

OZ TATRY vydalo bulletin pre aktívnych občanov **Ľudia pre krajinu**. Bulletin je určený ľuďom, ktorí sa chcú aktívnym spôsobom podieľať na ochrane a tvorbe životného prostredia vo svojom bezprostrednom okolí.

Materiál obsahuje základný prehľad legislatívy a dokumentov, ktoré sa týkajú ochrany krajiny, prináša informácie o význame vegetácie v krajine, brehových porastoch, vegetácii v meste, vertikálnom zazeleňovaní...

Časť „občiansky aktivizmus“ je za-

meraná na mapovanie nelegálnych skládok odpadu, vodu v poľnohospodárskej krajine, invázne rastliny a pod.

Materiál prináša informácie aj o zaujímavých publikáciách, e-learningovom vzdelávaní, projektoch, výstavách, súťažiacich a anketách.

Bulletin je si možné stiahnuť z internetovej stránky:

<http://www.zelenaskola.sk/pre-skoly/metodicke-materialy>

Grantový program pre úpravu voľnočasových zón zničených povodňami na východnom Slovensku

Karpatská nadácia v spolupráci s Východoslovenskou energetikou, a. s., vyhlásila **grantový program Voľnočasové zóny**. Celkovou sumou 53 100 eur podporí budovanie a rekonštrukciu voľnočasových zón a oddychových priestranstiev pre deti a mládež. O grant v maximálnej výške 6 600 eur sa **do 30. novembra 2010** môžu uchádzať mimovládne organizácie, miestne samosprávy a školské a predškolské zariadenia z východného Slovenska. Cieľom programu

je vytvoriť bezpečné a priateľské prostredie pre hry a voľnočasové aktivity detí a mládeže.

Z programu bude podporená výstava nových, zaujímavých, estetických voľnočasových priestranstiev, prípadne rekonštrukcia nevyhovujúcich zón. V programe budú uprednostnené projekty obcí, ktoré boli zasiahnuté povodňami, a to pri úprave či budovaní zničených voľnočasových priestranstiev.

Zdroj: <http://www.changenet.sk>

PRÍLOHY K ČLÁNKOM

Medzinárodná konferencia SEA/EIA 2010 priniesla odporúčania

(príloha k článku na s. 13)

Závery a odporúčania SEA/EIA 2010

Na základe jednotlivých prednesených príspevkov na konferencii, záverov z diskusie, ako aj návrhov odporúčaní účastníkov uvedených v dotazníkoch z konferencie, garantii konferencie vypracovali nasledujúce odporúčania na zdokonalenie procesu SEA/EIA na Slovensku, rozdelené do 3 oblastí:

I. Oblasť problematiky posudzovania vplyvov na životné prostredie na úrovni Európskej únie

- podporiť aktívny prístup SR k novelizácii smerníc EÚ, s cieľom dosiahnuť jasnejšie a jednoduchšie mechanizmy členských krajín pri transpozícii smerníc EÚ do národnej legislatívy,
- zlepšiť a zefektívniť komunikáciu vo veci harmonizácie národného práva a práva EÚ.

II. Oblasť zmien národných právnych predpisov v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie

- prehodnotiť právne predpisy posudzovania vplyvov na životné prostredie v SR vypracovaním nového zákona, nie ďalšou novelou,
- v rámci procesu spracovania nových právnych predpisov (zákon, vyhláška) menovať odbornú pracovnú skupinu z odborníkov príslušných orgánov štátnej správy, odborných organizácií, z akademickej pôdy, samosprávy, spracovateľov dokumentácie, MVO a dotknutých orgánov,
- vytvoriť širokú odbornú diskusiu, napr. na www.enviroportal.sk, k návrhom nových právnych predpisov,
- pri novelizácii právnych predpisov prediskutovať a zväziť akceptáciu nasledovných návrhov:

a) Príloha č. 8 zákona

- aktualizovať prílohu č. 8 – prehodnotiť prahové hodnoty, ako aj odbornejšie zaradiť určité činnosti ako spolu súvisia, resp. podľa vplyvov,
- znížiť počty činností podliehajúcich pod zisťovacie konanie,
- vypracovať limity pre umiestnenie fotovoltaických článkov

b) Verejnosť

- na základe zhodnotenia doterajších skúseností so zapojením verejnosti do procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie navrhnúť do novelizácie predpisov formy participácie, s cieľom zefektívniť spoluprácu s verejnosťou a zjednodušiť mechanizmy zapojenia verejnosti v celom procese

c) Vzťah EIA, SEA a následných konaní, vrátane povoľovania činností a schvaľovania strategických dokumentov a následnej poprojektovej analýzy

- racionalizovať proces SEA, týkajúci sa územnoplánovacej dokumentácie, snažiť sa vstúpiť do územnoplánovacej dokumentácie už v etape zadania, najneskôr v štádiu konceptu riešenia, kde by posudzovanie vplyvov na životné prostredie (vplyvy, dopady, opatrenia) ovplyvnilo výber optimálneho variantu, resp. návrh najlepšieho riešenia,
- zvýšiť mieru akceptácie záverov hodnotenia a to: v prípade, ak orgán povolí činnosť vo variante odporúčanom v procese posudzovania, mal by povinne určiť (predpísať), ktoré z navrhovaných opatrení, vrátane monitorovania vplyvov, je nevyhnutné realizovať a zabezpečiť,
- vypracovať postupy pre striktné uplatňovanie kontrolných mechanizmov v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie,
- dosiahnuť „vymožiteľnosť“ povinností vykonávať monitoring vplyvov pred, počas a po výstavbe

d) Odborne spôsobilé osoby

- spracovanie dokumentácie umožniť len odborne spôsobilým osobám,

- prehodnotiť otázku zabezpečenia nezávislosti posudkárov tak, aby ich neplatil priamo investor,
- zaviesť do zákona inštitút odborne spôsobilej osoby, ktorá by mala činnosti týkajúce sa EIA, SEA v mene obce vykonávať; podobným spôsobom je riešený proces obstarávania územných plánov (§ 2a stavebného zákona),
- potreba odbornej spôsobilosti pre hodnotenie vizuálnych vplyvov zámerov,
- potreba odbornej spôsobilosti pre ochranu prírody a krajiny

e) Ďalšie návrhy

- požiadavky zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a zákona o ochrane prírody a krajiny premietnuť v požadovanom rozsahu aj do stavebného zákona, zákona o lesoch, zákona o vodách a ďalších relevantných právnych predpisov

III. Oblasť implementácie procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie v podmienkach SR

a) Metodické príručky a metodické usmernenia

- prehodnotiť aktuálne metodické príručky vo väzbe na vývoj nových metód a metodických postupov ako aj získaných praktických skúseností z procesu EIA/SEA u nás a v zahraničí (najmä vo Veľkej Británii, Holandsku, Švédsku, Nemecku, Rakúsku a v Českej republike),
- vypracovať metodické príručky, resp. postupy a usmernenia pre okruhy problémov, ktoré zatiaľ neboli riešené (napr. analýzy rizík, usmernenia k problematike primeraných alternatív a spôsobu ich výberu a k monitoringu účinkov zámerov a opatrení strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie, usmernenia k hodnoteniu kumulatívnych a synergických účinkov),
- pri vypracovávaní metodických príručiek využívať pružné pracovné tímy vytvorené zo zástupcov štátnej správy, samosprávy, akademickej sféry, odborných inštitúcií a MVO,
- vypracovať aktualizáciu kritérií a metodických usmernení na hodnotenie kvality dokumentácie EIA a SEA a na hodnotenie efektívnosti procesov EIA a SEA,
- pri tvorbe a revízii metodických usmernení zapojiť široký okruh odborníkov z odborných organizácií, z akademickej pôdy a spracovateľov dokumentácie

b) Kvalita dokumentácie

- na základe vypracovaných kritérií a metodických usmernení na hodnotenie kvality dokumentácie a procesov EIA a SEA pravidelne (napr. v intervale 2 – 3 rokov) realizovať hodnotenie kvality dokumentácie EIA a SEA a hodnotenie efektívnosti procesov EIA a SEA,
- prijať opatrenia na zvýšenie kvality dokumentácie pre hodnotenie a posudzovanie vplyvov na životné prostredie

c) Vzdelávanie účastníkov procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie

- zabezpečiť pravidelné vzdelávanie pre pracovníkov orgánov štátnej správy, samosprávy, spracovateľov dokumentácií ako aj ďalšie subjekty zapojené do procesu posudzovania vplyvov

d) Zabezpečenie informovanosti účastníkov procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie

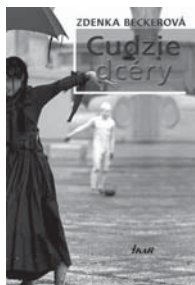
- pokračovať v dobudovaní a prevádzke Informačného systému SEA/EIA,
- vydávať Spravodajcu SEA/EIA okrem internetovej verzie aj v tlačenej podobe

e) Personálne zabezpečenie výkonu štátnej správy v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie

- spracovať analýzu personálneho zabezpečenia a na základe jej záverov spracovať návrh na posilnenie personálneho obsadenia orgánov štátnej správy v oblasti SEA/EIA

KNIHY

Zdenka Beckerová
Cudzie dcéry

Príbeh o slovenskej rodine Bukovských, ktorej členov osud odvíjal do všetkých kútov sveta. Rozprávania zahŕňa veľké a malé politické udalosti bývalého Československa: Pražskú jar a obdobie normalizácie, nežnú revolúciu, ale aj korupciu. Príbeh troch sestier vyrozprávaný ich priateľkou Evou. Narcisa z materiálneho hľadiska dosiahne v Amerike všetko, no napriek tomu ochorie z túžby po domove. Jazmína odláka Eve snúbenca, odíde do Viedne a vydá sa zaňho. Z nádejnej klaviristky sa stane dvojnásobná matka a učiteľka hudby. Najmladšia Kamila sa vydá za Slováka a ostane v Bratislave, zmierni sa s režimom a naučí sa, ako z neho vytážiť čo najviac. Eva, ktorá prechádza klasickou cestou utečeneckého tábora v Traiskirchen, píše do rakúskych novin reportáže o vtedajšom východnom bloku. Počas náhodnej návštevy Bratislavy sa dozvie, že najmladšia z troch sestier tragicky zahynula.

(Ikar 2010))

Michelle Zinková
Prorocstvo sestier

Dvojčatá Lia a Alica Milthorpové stoja nad hrobom svojho otca, ktorého našli mŕtveho v Temnej izbe. Na tom istom mieste, za podobne záhadných okolností pred rokmi umrela aj ich matka. Hoci sú dievčatá na pohľad rovnaké, povahovo je každá iná. Namiesto toho, aby spoločne čelili krutému osudu, vznikajú medzi nimi konflikty a napätie. Na vine je starodávne prorocstvo opradené tajomstvom, ktoré ich spája a zároveň rozdeľuje. Krátko po otcovej smrti Lia zistí, že na zápätí sa jej objavilo čudné znamienko. Udalosti sa vzápätí dávajú do pohybu: Liin priateľ James objaví zvláštnu knihu s jedinou stranou, na ktorej je text mysteriózneho príbehu o padlých anjeloch spojený s prorocstvom. Čoskoro Lia od neznámeho dievčatka dostane zvláštny medailón, ktorý ju svojou silou priťahuje aj desí. Nečakane sa zoznamuje s veštkyňou Soniou a tá jej poodhalí viac z temného prorocstva...

(Ikar 2010)

Olen Steinhauer
Turista

Delikátny príbeh zrady a manipulácie, vernosti a rizika. Presvedčivý, moderný román nám pripomína pôvodný špionážny žáner (Lena Deigtona, Grahama Greena a Johna le Carrého). Milo Weaver, bývalý „turista“ v CIA – utajený agent bez domova, bez totožnosti, odišiel z terénu, aby sa stal vedúcim úradníkom v centrále CIA v New Yorku. Našiel si ženu, dieťa a slušný byt v Brooklyne a pokúšal sa zbaviť svojho starého života zaťaženého tajomstvami a klamstvom. Keď však zatknú dlho hľadaného nájomného vraha, začne sa vyšetrovanie jedného z najstarších Milových kolegov a odhalí sa nové množstvo intríg v jeho starých prípadoch. Preto nemá inú možnosť, len sa vrátiť k bývalej práci utajeného agenta a zistiť raz a navždy, kto stojí v pozadí... Steinhauerovi sa podarilo posunúť temné stránky žánru až do extrému... a nemusí pritom obetovať rýchly spád deja.

(Ikar 2010)

KRÍŽOVKA

Pomôcky: elodea, otorea, SOGA, Uluru	hľadáč (hovor.)	piaty, po česky	prerušil mechanické spojenie	neplač	skonzumujem	tyče na vozoch	kartársky výraz, rekontra		protirečím	predložka s 2. pádom	obrázok (skr.)	citoslovce napodobňuje zvuk výstrelu	ochotne, rado, po česky	záhady (kniž.)	veselý popevok
mecenáš								odmietol							
1. ČASŤ TAJNÍČKY								2. ČASŤ TAJNÍČKY 4. ČASŤ TAJNÍČKY							
výtok z ucha (lek.)							vo výslužbe (skr.) existovali			dával rady výnos z uložených peňazí					
rozrývam						chytajú rukami knock-out					slov. aukčná sieň citoslovce radosti				
	sféra, po francúzsky	okr. výbor (skr.) využíval ako sídlo			kočík, po česky zavlaži								1050 rim. číslami talizman		
solmizačná slabika				sovietsky spisovateľ jednotka el. kapacity								slov. hud. skupina meno Jirásk			
zn. olova		tal. prozaik, nositeľ N. c. meno Benjamina				štát v Ázii nepohyblivá strojová súčiastka					zn. americcia odsekni			začiatok dňa	urán, po česky
pohybovalo						rozum osobné zámeno				pieskovcový monolit v Austrálii vidina					
najvyšší vrchol na Zemi							priraďovacia spojka		odbohnik na drevo Los Angeles (skr.)						
3. ČASŤ TAJNÍČKY															
rastlina vodný mor (bot.)							americká filmová herečka (Jennifer)								

Úprimné slová nie sú vždy elegantné, elegantné slová nie sú vždy úprimné. Toto je tajnička tretieho tohtoročného čísla Enviromagazínu. Spomedzi správnych riešiteľov sme vyžrebovali týchto výhercov: Žofia Kovalčíková, Slovenská Ves, Marián Šajban, Bušince, Jana Novakovičová, Bratislava. Výhercom srdečne blahoželáme. Ďalšie zaujímavé publikácie čakajú na troch správnych lúštitelov tejto krížovky. Vaše odpovede čakáme v redakcii do 10. novembra 2010.